

SL

SL

SL



EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 8.10.2010
COM(2010) 548 konč.

POROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

**OCENA IZVAJANJA AKCIJSKEGA NAČRTA EU ZA BIOTSKO
RAZNOVRSTNOST ZA LETO 2010**

SEC(2010) 1163
SEC(2010) 1164
SEC(2010) 1165

POROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

OCENA IZVAJANJA AKCIJSKEGA NAČRTA EU ZA BIOTSKO RAZNOVRSTNOST ZA LETO 2010

UVOD

V sporočilu Zaustavitev izgube biotske raznovrstnosti do leta 2010 in pozneje – Ohranjanje storitev ekosistemov za blaginjo ljudi¹ iz leta 2006 je bila poudarjena pomembnost zaščite biotske raznovrstnosti kot osnovnega pogoja za trajnostni razvoj, za doseganje tega cilja pa je bil določen podroben akcijski načrt za biotsko raznovrstnost. Poleg tega je sporočilo vključevalo obveznost Komisije, da redno poroča Svetu in Parlamentu o doseženem napredku v zvezi z izvajanjem.

V vmesni oceni akcijskega načrta za biotsko raznovrstnost² iz leta 2008 so bile opredeljene najpomembnejše dejavnosti Komisije in držav članic od leta 2006. V oceni je bilo navedeno, da ni veliko možnosti, da bo EU dosegla svoj cilj za leto 2010 v zvezi z zaustavitvijo izgube biotske raznovrstnosti.

Biotska raznovrstnost je od leta 2008 ena od najpomembnejših tem političnega programa na ravni EU in svetovni ravni. Leto 2010 je mednarodno leto biotske raznovrstnosti. O biotski raznovrstnosti bodo voditelji držav in vlad septembra prvič razpravljali na zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov, ki bo potekalo pred deseto konferenco pogodbenic Konvencije Združenih narodov o biotski raznovrstnosti, ki bo oktobra v Nagoji na Japonskem.

Evropska komisija je januarja 2010 sprejela sporočilo o možnostih za vizijo in cilje EU glede biotske raznovrstnosti po letu 2010³. To je zagotovilo oceno dosežkov in pomanjkljivosti sedanje politike. Okoljski svet je v sklepih iz marca 2010 potrdil novo dolgoročno vizijo in krovni vmesni cilj za biotsko raznovrstnost v EU za obdobje po letu 2010. Novi cilj zavezuje EU k „zaustavitvi izgube biotske raznovrstnosti in slabšanja ekosistemskih storitev v EU do leta 2020 ter k njihovi obnovitvi, kolikor je to izvedljivo, pri čemer je treba povečati prizadevanja EU za zaustavitev svetovne izgube biotske raznovrstnosti“.

Voditelji držav in vlad EU so se pozneje na spomladanskem zasedanju Evropskega sveta 2010 zavezali viziji in ciljem EU glede biotske raznovrstnosti po letu 2010⁴. Nazadnje je Evropski svet junija 2010 podprl strategijo EVROPA 2020⁵, v kateri je poudarjena pomembnost doseganja ciljev biotske raznovrstnosti, zlasti z razvojem pobude za učinkovitost virov.

Ta ocena akcijskega načrta za biotsko raznovrstnost za leto 2010 poudarja ključne ukrepe, sprejete po vmesni oceni. Ocena povzema sedanje stanje glede napredka pri vsakem od štirih glavnih področij politike, desetih ciljev in štirih podpornih ukrepov, opredeljenih v akcijskem

¹ COM(2006) 216.

² COM(2008) 864 konč.

³ COM(2010) 4 konč.

⁴ EUCO 7/10 http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/113591.pdf.

⁵ COM(2010) 2020.

načrtu za biotsko raznovrstnost iz leta 2006. To poročilo je osredotočeno predvsem na napredek na ravni EU, medtem ko je v spremnih dokumentih in 27 profilih držav⁶ podrobno opisan razvoj na državni ravni.

Komisija zdaj ob upoštevanju napredka, o katerem priča to poročilo, razvija strategijo biotske raznovrstnosti za obdobje po letu 2010, katere namen je doseči cilj biotske raznovrstnosti iz strategije EVROPA 2020.

STANJE IN SMERI RAZVOJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

V referenčnem poročilu EU o biotski raznovrstnosti 2010, ki ga je junija 2010 objavila Evropska agencija za okolje (EEA)⁷, je poudarjeno, da je biotska raznovrstnost v EU zelo obremenjena in resno ogrožena. Referenčno poročilo je osredotočeno predvsem na stanje biotske raznovrstnosti glede na sprejete in v tem poročilu navedene ukrepe.

Iz referenčnega poročila je jasno razvidno, da cilj zaustavitve izgube biotske raznovrstnosti v Evropi do leta 2010 ni bil dosežen. Poleg tega se ekosistemske storitve v Evropi ocenjujejo kot negotove ali propadajoče, kar pomeni, da niso več sposobne zagotoviti optimalne kakovosti in količine osnovnih storitev, kot so opravevanje poljščin ter čist zrak in voda⁸.

Razmere po svetu so še bolj zaskrbljujoče, ker se pritiski na biotsko raznovrstnost še naprej povečujejo, kot je navedeno v tretji napovedi o svetovni biotski raznovrstnosti, objavljeni maja 2010⁹. Mednarodna skupnost ni dosegla cilja iz Konvencije ZN o biotski raznovrstnosti, ki predvideva bistveno zmanjšanje izgube biotske raznovrstnosti po svetu do leta 2010. Evropa je soodgovorna za ta neuspeh. V zadnjih štiridesetih letih se je ekološki odtis Evrope, ki človeške potrebe primerja z ekološko zmogljivostjo planeta, povečal za 33 %¹⁰.

POVZETEK NAPREDKA PO VMESNI OCENI

A. PODROČJE POLITIKE 1: BIOTSKA RAZNOVRSTNOST V EU

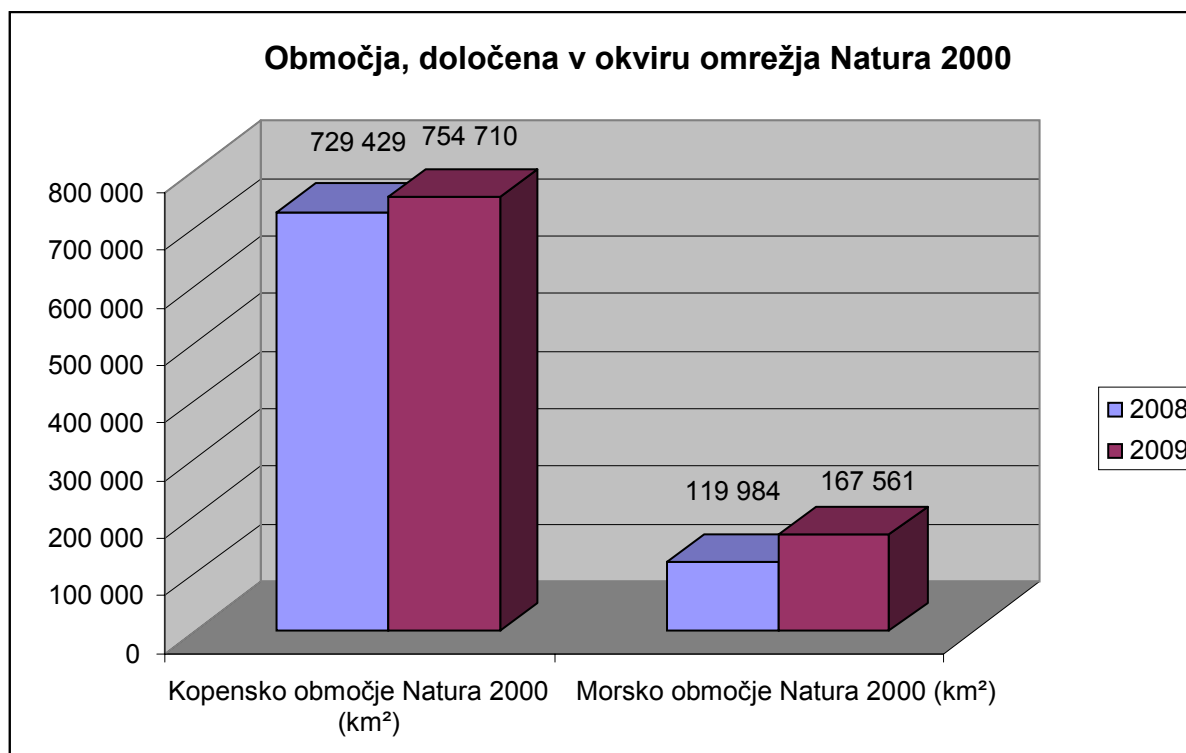
Cilji

1. Zaščita najpomembnejših habitatov in vrst v EU

Direktivi o pticah in habitatih zagotavljata pravno podlago za omrežje zavarovanih območij Natura 2000. Na področju dokončanja omrežja Natura 2000 je opazno bistveno izboljšanje, zlasti kar zadeva morsko okolje. Vendar je opredelitev morskih območij še vedno nezadostna, čeprav se je njihovo število v Baltskem morju več kot podvojilo.

⁶ Spletni naslov: http://biodiversity.europa.eu/countries_and_networks.
⁷ <http://www.eea.europa.eu/publications/eu-2010-biodiversity-baseline/>.
⁸ <http://www.rubicode.net/>.
⁹ <http://gbo3.cbd.int/>.
¹⁰ Mreža globalnega odtisa 2010.

Omrežje Natura 2000 zdaj vključuje približno 26 000 območij in pokriva skoraj 18 % kopenskega območja EU. Vendar morajo države članice večino območij v interesu skupnosti še vedno uradno opredeliti kot posebna ohranitvena območja.



Vse pogosteje se daje prednost učinkovitemu upravljanju in obnavljanju območij omrežja Natura 2000 za doseganje izmerljivega izboljšanja stanja ohranjenosti vrst in habitatov, ki jih EU želi ohraniti.

Druga pomembna področja

- **Okoljska presoja:** sprejetje dveh poročil Komisije leta 2009 v zvezi z uporabo in učinkovitostjo Direktive o presoji vplivov na okolje (EIA) in Direktive o strateški presoji vplivov na okolje (SEA).
- **Biotska raznovrstnost v najbolj oddaljenih regijah ter čezmorskih državah in ozemljih:** prostovoljni sistem varstva narave (BEST), ki so ga Komisija in nekatere države članice razvile za najbolj oddaljene regije in čezmorske države in ozemlja, ki spadajo med območja z najbogatejšo biotsko raznovrstnostjo na svetu in za katere ne velja okoljevarstvena zakonodaja EU.

2. Ohranitev ter obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev na širšem podeželskem območju EU

Skupna kmetijska politika (SKP) je orodje politike, ki najbolj vpliva na biotsko raznovrstnost na podeželskih območjih. Leta 2009 je bila vključena v „pregled stanja“ („health check“). V okviru tega postopka so bili spremenjeni dobri kmetijski in okoljski pogoji navzkrižne skladnosti.

Eden od razlogov za poslabšanje biotske raznovrstnosti je bila odprava obvezne prahe. Obvezna praha, ki je bila v SKP uvedena leta 1988 in je postala obvezna leta 1992, je zagotavljala pomembne prednosti, kar zadeva zaščito in okrepitev biotske raznovrstnosti.

Vendar so bile v „pregled stanja“ vključene tudi druge pomembne, pozitivne spremembe v zvezi z biotsko raznovrstnostjo, kot so:

- opredelitev biotske raznovrstnosti kot enega od petih novih izzivov SKP;
- uvedba novega izbirnega standarda dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev v zvezi z vzpostavitvijo in/ali ohranitvijo habitatov;
- uvedba novega obveznega standarda v zvezi z določitvijo zaščitnih pasov ob vodotokih;
- večji prenos denarnih sredstev iz prvega v drugi steber skupne kmetijske politike (prek „modulacije“), kar zagotavlja razpoložljivost dodatnih finančnih sredstev za biotsko raznovrstnost.

Sprejeti sta bili novi direktivi o domačih sortah in sortah zelenjadnic, ki so ogrožene zaradi genske erozije ter so naravno prilagojene lokalnim in regionalnim pogojem¹¹.

Druga pomembna področja

- **Energetika:** napredek pri sprejemanju meril trajnosti za tekoča biogoriva in izvajanje Direktive o obnovljivih virih energije¹², da bi se preprečili negativni vplivi na biotsko raznovrstnost v EU in po svetu.
- **Voda:** v obdobju od decembra 2009 do marca 2010 so države članice sprejele in Komisiji predložile načrte upravljanja povodij v skladu s členom 13 okvirne direktive o vodah¹³. Komisija zdaj pripravlja celovito oceno zadevnih načrtov. Cilj teh načrtov mora biti uskladitev z zavezo za doseganje dobrega ekološkega stanja voda do leta 2015.
- **Gozdovi:** Komisija je leta 2010 sprejela zeleno knjigo o varstvu gozdov, na podlagi katere se je začela razprava o možnih pristopih EU k varstvu gozdov in obveščanju v razmerah spreminjajočega se podnebja¹⁴.
- **Tla:** EU še ni dosegla dogovora in sprejela okvirne direktive o zaščiti tal, ki bi obravnavala največje nevarnosti v zvezi s tlemi ter pomembno vplivala na zaščito biotske raznovrstnosti tal in tako prispevala k zaustavitvi izgube biotske raznovrstnosti.

¹¹ Direktivi 2008/62/ES in 2009/145/ES.

¹² Direktiva 2009/28/ES.

¹³ Direktiva 2000/60/ES.

¹⁴ COM(2010) 66 konč.

3. Ohranitev in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev na širšem morskem območju EU

Komisija bo sprejela sklep o merilih in metodoloških standardih na področju dobrega okoljskega stanja morskih voda, ki je ključni ukrep v postopku izvajanja okvirne direktive o morski strategiji, eden od glavnih ciljev katere je ohranitev morske biotske raznovrstnosti. Da bi se to uresničilo, se izvajanje te direktive zagotavlja prek skupne strategije držav članic in Komisije, pri čemer se med drugim obravnavajo dejavnosti, ki zadevajo ravnanje s podatki in njihovo spremljanje.

V zvezi z ribištvom je Komisija leta 2009 sprejela zeleno knjigo o reformi skupne ribiške politike¹⁵, v kateri je ugotovila pomanjkljivosti pri izvajanju, zaradi katerih ribolov več kot 88 % staležev v Skupnosti presega največjo dovoljeno raven biološkega izkoriščanja (*maximum sustainable yield* – MSY), 46 % pa jih je zunaj varnih bioloških meja, kar pomeni, da se staleži mogoče ne bodo obnovili. Ta ugotovitev je bila sprejeta kljub prejšnji reformi skupne ribiške politike iz leta 2002, s katero je bilo uvedenih več pozitivnih novosti, zlasti dolgoročni pristop k upravljanju staležev, ki temelji na ekosistemu. Sprejetje zelene knjige je bil prvi ukrep v smeri celovite reforme skupne ribiške politike, ki naj bi bila končana do leta 2012. V zvezi s tem bo pomembno uresničevanje zaveze EU s svetovnega vrha o trajnostnem razvoju v Johannesburgu leta 2002 za upoštevanje največje dovoljene ravni biološkega izkoriščanja za izčrpane staleže do leta 2015.

Druga pomembna področja

- **Celostna pomorska politika:** poročilo Komisije o napredku na področju celostne pomorske politike EU¹⁶ je potrdilo okvirno direktivo o morski strategiji kot njen okoljski steber. Direktiva pomeni osnovo za uspešen razvoj vseh pomorskih dejavnosti ob ustreznem upoštevanju njihovih skupnih vplivov.

4. Večja združljivost regionalnega in kopenskega razvoja z biotsko raznovrstnostjo v EU

V programskem obdobju kohezijske politike 2007–2013 je bila neposredno in posredno obravnavana ohranitev biotske raznovrstnosti. Države članice so za „spodbujanje biotske raznovrstnosti in varstvo narave (vključno z omrežjem Natura 2000)“ dodelile skupno 2,7 milijarde EUR. V okviru turizma so bila za „spodbujanje naravnih vrednot“ namenjena dodatna sredstva v višini 1,1 milijarde EUR, za „zaščito in razvoj naravne dediščine“ pa 1,4 milijarde EUR, pri čemer obe postavki vključujeta projekte v zvezi z varstvom narave in biotske raznovrstnosti. Skupaj to pomeni, da približno 1,5 % celotnih finančnih sredstev kohezijske politike v obdobju 2007–2013 neposredno prispeva k politiki biotske raznovrstnosti.

Poleg tega lahko tudi druge obsežnejše naložbe na področju okolja prispevajo k varstvu narave in biotske raznovrstnosti, na primer na področju obdelave odpadne vode in

¹⁵ COM(2009) 163.

¹⁶ SEC(2009) 1343.

preprečevanja naravnega tveganja ter v okviru čezmejnega in medregionalnega sodelovanja¹⁷, vključno z najbolj oddaljenimi regijami.

Vse države članice, razen dveh, so za varstvo narave in biotske raznovrstnosti dodelile nekaj sredstev, vendar se delež vseh dodeljenih sredstev med posameznimi državami razlikuje. Sedem držav članic namerava za kategorije, povezane z biotsko raznovrstnostjo, porabiti več kot 2 % sredstev, ki so jim bila dodeljena.

Poleg tega je bilo v strateškem poročilu za leto 2010¹⁸ ugotovljeno, da se več držav članic spopada s težavami pri porabi sredstev, dodeljenih za varstvo narave in biotske raznovrstnosti.

Druga pomembna področja

- **Zelena infrastruktura:** Komisija in Svet sta poudarila razvoj „zelene infrastrukture“¹⁹ in vlaganje vanjo. Komisija podpira izmenjavo najboljših praks kot podlago za strategijo EU o zeleni infrastrukturi, ki bo pripravljena po letu 2010²⁰.

5. Bistveno zmanjšanje vpliva invazivnih tujih vrst in tujih genotipov na biotsko raznovrstnost v EU

Sporočilo o razvoju strategije EU za invazivne vrste²¹ iz leta 2008 je sprožilo razpravo med zainteresiranimi stranmi in evropskimi institucijami. Okoljski svet je junija 2009 pozval k učinkoviti strategiji, ki mora odpraviti obstoječe vrzeli na ravni EU in pri tem upoštevati vse možne politike. Evropski ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij sta izrecno pozvala k pripravi zakonodaje. Komisija pripravlja strategijo EU o invazivnih vrstah.

B. PODROČJE POLITIKE 2: BIOTSKA RAZNOVRSTNOST V EU IN NA SVETOVNI RAVNI

Cilji

6. Bistvena okrepitev učinkovitosti mednarodnega upravljanja v zvezi z biotsko raznovrstnostjo in ekosistemskimi storitvami

Komisija si od devete konference pogodbenic Konvencije Združenih narodov o biotski raznovrstnosti (COP9) leta 2008 intenzivno prizadeva za izpolnjevanje sprejetih zavez – od biotske raznovrstnosti gozdov in zavarovanih območij do morskih zavarovanih območij – ter pripravo na deseto konferenco pogodbenic (CoP10) v oktobru 2010, da bi zagotovila uspešen izid. Tri ključna vprašanja programa CoP10 – dogovor v zvezi s pregledanim in posodobljenim strateškim načrtom Konvencije za obdobje 2011–2020, dogovor o protokolu

¹⁷ [Http://www.surf-nature.eu/index.php?id=2](http://www.surf-nature.eu/index.php?id=2).

¹⁸ COM(2010) 110 in SEC(2010) 360 konč.

¹⁹ „Zelena infrastruktura“ je medsebojno povezano omrežje naravnih območij, ki vključujejo kmetijska zemljišča, zelene površine, mokrišča, parke, gozdne rezervate, skupnosti domorodnih rastlin in morska območja, ki naravno uravnavajo nevihtne vode, temperature, poplavna tveganja ter kakovost vode, zraka in ekosistemov.

²⁰ COM(2010) 4 konč.

²¹ COM(2008) 789 konč.

glede dostopa do genskih virov ter poštene in pravične delitve koristi od njihove uporabe ter cilj v zvezi s financiranjem prizadevanj za svetovno biotsko raznovrstnost – bodo pomembno vplivala na sposobnost mednarodne skupnosti obvladati izziv biotske raznovrstnosti.

Kljub neprekinjenim intenzivnim prizadevanjem EU za okrepitev mednarodne zavezanosti biotski raznovrstnosti ni bil dosežen svetovni cilj bistvenega zmanjšanja stopnje izgube biotske raznovrstnosti na svetovni ravni do leta 2010²², kot je razvidno iz novega poročila o razvojnih ciljih tisočletja (*Millennium Development Goals Report*) in tretje napovedi o svetovni biotski raznovrstnosti (*Global Biodiversity Outlook – GBO3*) iz leta 2010, ki sta bila objavljena v sodelovanju s svetovnim partnerstvom za kazalnike biotske raznovrstnosti (*Biodiversity Indicators Partnership – BIP*) ob podpori ES.

Druga pomembna področja

- **G8:** aprila 2009 je bil pod italijanskim predsedovanjem G8 ter močnim vodstvom držav članic EU v G8 in Komisije sprejet ambiciozen dokument o biotski raznovrstnosti „*Siracusa Carta*“, v katerem so določeni prednostni ukrepi na svetovni ravni. Izjava s srečanja na vrhu G8 v Aquili članice G8 med drugim zavezuje k „okrejitvi in razširitvi dejavnosti za ohranjanje biotske raznovrstnosti na mednarodni, regionalni, državni in lokalni ravni“.
- **Sklepi Sveta EU o svetovni biotski raznovrstnosti:** decembra 2009 so bili sprejeti sklepi Sveta o mednarodni biotski raznovrstnosti po letu 2010, v katerih je bila med drugim poudarjena povezava med podnebnimi spremembami in biotsko raznovrstnostjo, poleg tega sta bila „priporočena razvoj in uporaba na ekosistemu temelječih pristopov k prilagajanju na podnebne spremembe in njihovi ublažitvi“.
- **Tematski program o okolju in trajnostnem upravljanju naravnih virov (*Environment and Natural Resources Thematic Programme – ENRTP*):** v letnem akcijskem programu ES za leto 2010 so predvidena sredstva v višini milijona EUR za podporo sekretariata Konvencije Združenih narodov o biotski raznovrstnosti pri izvajanju sklepov z desete konference o biotski raznovrstnosti, dodatni milijon EUR pa je predviden za podporo izvajanja delovnega programa Konvencije o biotski raznovrstnosti na zavarovanih območjih, pri čemer se posebna pozornost namenja zavarovanim morskim območjem.
- **10. ERS znotraj držav AKP:** v letnem delovnem programu ES za leto 2010 so predvidena sredstva v višini 20 milijonov EUR za izboljšanje dolgoročnega ohranjanja in trajnostne rabe biotske raznovrstnosti na območju afriških, karibskih in pacifiških držav ter zmanjšanje revščine pri prebivalstvu, ki živi v bližini zavarovanih območij.

7. Bistveno povečanje podpore za biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve na področju zunanje pomoči EU

V oceni izvajanja akcijskega načrta za biotsko raznovrstnost iz leta 2008 je navedeno, da je povprečna letna zunanja pomoč držav članic EU za biotsko raznovrstnost v obdobju 2003–

²² GBO3.

2006 znašala približno 740 milijonov EUR, kar pomeni 48 % celotne razvojne pomoči v zvezi z biotsko raznovrstnostjo. Ta znesek je bil posodobljen za obdobje 2007–2009. Komisija bo pred deseto konferenco prilagodila svoj prispevek.

V okviru portfelja zunanjih ukrepov, ki ga upravlja Evropska komisija, je skupni znesek obveznosti za dejavnosti v zvezi z biotsko raznovrstnostjo v obdobju 2007–2009 znašal približno 325 milijonov EUR.

Druga pomembna področja

- **Globalni sklad za okolje (*Global Environment Facility* – GEF):** skupni znesek sredstev za četrto dopolnitev globalnega sklada za okolje se je spomladi 2010 povečal za 34 %. To pomeni 28-odstotno povečanje sredstev za biotsko raznovrstnost. To je večinoma posledica dodatnih prizadevanj več držav članic EU.
- **Presoja vpliva na okolje:** nedavni pregled ureditev sistemov okoljske presoje dvostranskih in večstranskih razvojnih agencij²³ je pokazal, da so vse analizirane razvojne agencije držav članic EU v svojih postopkih do določene mere sicer upoštevale okoljsko presojo, vendar so se metode uporabe in njihova strogost med posameznimi državami razlikovale.
- **Program ENRTP):** vmesni pregled programa ENRTP je pokazal, da je bil program zelo pomemben za njegove cilje, ki vključujejo zaščito biotske raznovrstnosti. Poleg tega je v pregledu poudarjeno, da je potrebno boljše vključevanje dela, doseženega v okviru programa ENRTP, v glavne geografske programe. Druga faza programa ENRTP bo potekala v obdobju 2011–2013, pri čemer je predlagano povečanje sredstev za biotsko raznovrstnost.
- **Usposabljanje uslužbencev EU v zvezi z biotsko raznovrstnostjo:** začelo se je usposabljanje osebja iz delegacij EU in sedežev nacionalnih uradov, kar bo prispevalo k okrepitvi dejavnosti ozaveščanja v zvezi z biotsko raznovrstnostjo v tretjih državah.

8. Bistvena omejitev vpliva mednarodne trgovine na svetovno biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve

Nezakonito trgovanje z ogroženimi vrstami zelo obremenjuje biotsko raznovrstnost. EU ima vodilno vlogo v okviru Konvencije o mednarodni trgovini z ogroženimi vrstami (CITES) in je na 15. konferenci pogodbenic Konvencije v Dohi marca 2010 podprla sprejetje pomembnih odločitev. Vendar pogodbenice niso bile uspešne na področju ohranjanja morskih vrst, vključno z značilnim primerom navadnega tuna.

EU je še naprej v celoti vključena v pogajanja o mednarodni ureditvi dostopa do genskih virov in delitve njihovih koristi, da bi se zadevni dokument sprejel na deseti konferenci Konvencije o biotski raznovrstnosti oktobra 2010.

²³ Povzetek okoljske presoje: dvostranske in večstranske razvojne agencije, Kanadska agencija za mednarodni razvoj v imenu delovne skupine odbora za razvojno pomoč za področje okoljske in razvojne pomoči, <http://www.acdi-cida.gc.ca/acdi-cida/acdi-cida.nsf/en/REN-218131217-PEH>.

Druga pomembna področja

- **Program EU za izvajanje zakonodaje o gozdovih, upravljanje in trgovanje z njimi (*Forest Law Enforcement, Governance and Trade programme – FLEGT*):** prvi prostovoljni sporazum o partnerstvu je bil ratificiran z Gano novembra 2009. Pogajanja o prostovoljnih sporazumih o partnerstvu FLEGT potekajo z Malezijo, Indonezijo, Liberijo in Srednjeafriško republiko. Sporazumi s Kamerunom in Kongom so v zaključni fazi.
- **Nezakonita sečnja:** uredbo, ki določa obveznosti upravljavcev, ki dajejo na trg les in lesne proizvode, pri čemer je cilj teh obveznosti omejevanje lesa nezakonitega izvora na trgu EU, je Evropski parlament potrdil julija 2010 in bo predvidoma sprejeta do konca leta 2010.
- **Ocene trajnostnega učinka:** prednostna naloga je še vedno zagotavljanje izpolnjevanja priporočil iz ocen trajnostnega učinka trgovinskih sporazumov.

C. PODROČJE POLITIKE 3: BIOTSKA RAZNOVRSTNOST IN PODNEBNE SPREMEMBE

Cilj

9. Podpora prilagajanju biotske raznovrstnosti na podnebne spremembe

EU še naprej poudarja pomembne medsebojne povezave med biotsko raznovrstnostjo in podnebnimi spremembami, kar se vse bolj odraža v razvoju politike. S sklepi Sveta iz decembra 2009 in marca 2010 je bilo izrecno priznано dejstvo, da biotska raznovrstnost, kar zadeva pomoč državam pri prilagajanju podnebnim spremembam, zagotavlja veliko storitev, enakih umetnim tehnološkim rešitvam, in sicer pogosto po veliko nižji ceni. Zato zaščita in obnova biotske raznovrstnosti omogočata nekatere stroškovno učinkovite priložnosti za ublažitev podnebnih sprememb ali prilagoditev nanje. Sklepi z zasedanja v decembru 2009 vključujejo priporočilo, naj se razvijajo in uporabljajo na ekosistemu temelječi pristopi za ublažitev podnebnih sprememb in prilagoditev nanje.

Druga pomembna področja

- **Bela knjiga o prilagajanju podnebnim spremembam²⁴:** bela knjiga, sprejeta leta 2009, poudarja pomembnost ohranjanja in obnavljanja celovitosti ekosistemov ter razvoj „zelene infrastrukture“.
- **Københavnski sporazum:** Komisija poleg Københavnskega sporazuma na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (*UN Framework Convention on Climate Change – UNFCCC*) iz decembra 2009 in zlasti določb v zvezi s finančno pomočjo industrializiranih držav raziskuje možnosti za okrepitev dodatnih koristi biotske raznovrstnosti.

²⁴ COM(2009) 147 konč.

- **Zmanjšanje emisij, ki so posledica krčenja in propadanja gozdov (*Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation – REDD*):** EU na podlagi sporočila o krčenju gozdov iz leta 2008 poziva k zaustavitvi zmanjševanja svetovne pokritosti z gozdovi najpozneje do leta 2030 in k zmanjšanju intenzivnega krčenja tropskih gozdov za vsaj 50 % do leta 2020. Ključno orodje za uresničitev tega cilja, kar bi zagotovilo pomembne dodatne koristi v zvezi s podnebjem in biotsko raznovrstnostjo, je zmanjšanje emisij, ki so posledica krčenja in propadanja gozdov. Glavni cilj EU je doseči sporazum o REDD na konferenci pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja decembra 2010 v Cancúnu.
- **Globalno zavezništvo Evropske komisije proti podnebnim spremembam (*Global Climate Change Alliance – GCCA*):** med drugim zagotavlja podporo za ukrepe prilagajanja v najmanj razvitih državah in malih otoških državah v razvoju. Številni projekti so osredotočeni na pristope, ki temeljijo na ekosistemu, kot je obnova ekosistemov mokrišč in obalnih ekosistemov.

D. PODROČJE POLITIKE 4: BAZA ZNANJA

Cilj

10. Bistvena okrepitev baze znanja za ohranitev in trajnostno rabo biotske raznovrstnosti v EU in po svetu

V zadnjih dveh letih je bil dosežen velik napredek na področju okrepitve baze znanja v zvezi z biotsko raznovrstnostjo in ekosistemskimi storitvami v EU ter nedavno tudi na svetovni ravni.

Druga pomembna področja

- **Referenčno poročilo EU o biotski raznovrstnosti:** junija 2010 je Evropska agencija za okolje predstavila referenčno poročilo EU o biotski raznovrstnosti za leto 2010 in z njim povezane kazalnike (SEBI) o stanju biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev v EU in na svetovni ravni.
- **Evropski informacijski sistem za biotsko raznovrstnost (*Biodiversity Information System for Europe – BISE*):** junija 2010 sta Komisija in Evropska agencija za okolje vzpostavili evropski informacijski sistem za biotsko raznovrstnost. Ta sistem je prvi spletni portal, ki deluje kot edina vstopna točka za vse podatke in informacije o biotski raznovrstnosti v EU.
- **Okvirni programi in Evropski raziskovalni prostor:** v okviru inovativnega raziskovalnega dela na področju talne, morske, kopenske in sladkovodne biotske raznovrstnosti so bili razviti novo znanje, razumevanje in sposobnost za zagotovitev podlage za politiko in upravljanje, ki temelji na znanju.
- **IPBES:** na svetovni ravni je mednarodna skupnost junija 2010 dosegla sporazum o vzpostavitvi Medvladne znanstvenopolitične platforme o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (*Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and*

Ecosystem Services – IPBES), od katere se pričakuje enak uspeh, kot ga je dosegel Medvladni odbor za podnebne spremembe (*Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC*). EU je bila začetnica in glavna pobudnica vzpostavitve Medvladne znanstvenopolitične platforme o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah.

- **TEEB**: kot del pobude, ki jo je leta 2007 v Potsdamu sprejela skupina G8, se je začela študija „Ekonomija ekosistemov in biotske raznovrstnosti“ (*The Economics of Ecosystems and Biodiversity – TEEB*), da bi pokazali, da obstajajo tudi ekonomski razlogi za zaščito biotske raznovrstnosti. Komisija je bila vse od začetka glavni financer študije TEEB. Od leta 2008 so bila v okviru TEEB objavljena še druga poročila, vključno z „TEEB za nosilce odločanja“ in „TEEB za podjetja“, in sicer leta 2009 in 2010. Dokončanje vseh poročil TEEB je predvideno oktobra 2010²⁵.

E. ŠTIRJE GLAVNI PODPORNİ UKREPI

1. Zagotovitev ustreznega financiranja

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (zlasti v okviru osi 2) je še vedno najpomembnejši vir financiranja Skupnosti za omrežje Natura 2000 in biotsko raznovrstnost v EU. Poleg tega sta pomemben vir financiranja Skupnosti tudi Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski sklad za ribištvo. Določitev dogovorjene metodologije za opredelitev, koliko sredstev Skupnosti so države članice porabile za varstvo narave in biotske raznovrstnosti, še naprej povzroča težave, ki jih je treba rešiti, saj otežujejo pridobivanje popolnoma zanesljivih podatkov.

V Evropi je pokritih samo 20 % skupnih finančnih potreb za upravljanje zavarovanih območij, vključno z omrežjem Natura 2000²⁶. Leta 2004 je bilo ocenjeno, da bi bila za upravljanje omrežja Natura 2000 potrebna naložba v višini 6,1 milijarde EUR na leto za EU-25²⁷. Posodobljena ocena, ki temelji na podatkih držav članic, jasno podpira to zgodnejšo oceno. ES je zato z državami članicami sodelovala pri oceni gospodarskih in družbenih prednosti ter sedanje porabe in dejanske potrebe po financiranju omrežja Natura 2000. V ta namen je bilo razvito orodje informacijske tehnologije.

Kot del strategije EVROPA 2020 za biotsko raznovrstnost se pripravljajo ocene širših potreb v zvezi z biotsko raznovrstnostjo (poleg omrežja Natura 2000).

Druga pomembna področja

- **Natura 2000 – načrti za upravljanje območja**: nezadosten razvoj tovrstnih orodij še vedno ovira zagotavljanje ustreznega financiranja omrežja Natura 2000.
- **LIFE+**: sredstva, namenjena varstvu narave in biotske raznovrstnosti, iz programa LIFE+ so manjša kot pri drugih virih financiranja EU, vendar je približno 836 milijonov EUR, ki

²⁵ TEEB, www.teebweb.org.

²⁶ TEEB, 2009.

²⁷ COM(2004) 431.

naj bi se porabili v obdobju 2007–2013, namenjenih neposredno varstvu narave in biotske raznovrstnosti.

2. Krepitev odločanja in izvajanja v EU

Komisija je pomanjkljivosti pri izvajanju opredelila kot enega od možnih vzrokov za neuspešnost EU pri doseganju svojega cilja biotske raznovrstnosti za leto 2010. Komisija si zdaj dejavno prizadeva za odpravo ključnih pomanjkljivosti pri izvajanju.

Druga pomembna področja

- **Okoljska zakonodaja:** leta 2008 je bilo sprejeto sporočilo o izvajanju okoljske zakonodaje Evropske skupnosti²⁸ z namenom prikazati, kako bi bilo mogoče okoljsko zakonodajo EU bolje izvajati z različnimi kombinacijami inovativnih orodij.
- **Evropska mreža okoljskih organov (*European Network of Environmental Authorities – ENEA*):** leta 2009 je evropska mreža okoljskih organov (ki jo je ustanovila Komisija in jo sestavljajo strokovnjaki iz držav članic s področja programov strukturnih skladov) ustanovila namensko delovno skupino za biotsko raznovrstnost.
- **Poročanje v okviru akcijskega načrta za biotsko raznovrstnost:** kljub nezavezujoči naravi akcijskega načrta za biotsko raznovrstnost in prostovoljnemu značaju zahtev za poročanje, ki jih vključuje, so si države članice izrazito prizadevale, da bi Komisiji zagotovile celovite in posodobljene informacije.

3. Oblikovanje partnerstev

Vzpostavitev partnerstev z državami članicami, drugimi institucijami in zainteresiranimi stranmi je bilo na državni ravni in ravni EU večkrat poudarjeno kot eden od nujnih pogojev za uspešno politiko biotske raznovrstnosti.

Druga pomembna področja

- **Platforma EU za podjetja in biotsko raznovrstnost:** Komisija je to platformo vzpostavila junija 2010, da bi podjetjem pomagala ugotoviti poslovna tveganja in priložnosti, povezane z biotsko raznovrstnostjo. Sedanji cilj je razvijanje sinergij s podobnimi pobudami na državni ravni.
- **Skupina Evropske investicijske banke (*European Investment Bank – EIB*):** Komisija je leta 2010 začela vzpostavljati partnerstvo s skupino EIB, katerega cilj je razvoj inovativnih finančnih instrumentov za biotsko raznovrstnost.

²⁸ SEC(2008) 2876.

4. Razvoj izobraževanja, ozaveščenosti in sodelovanja javnosti

EU si še naprej prizadeva za večjo ozaveščenost javnosti glede pomena biotske raznovrstnosti in nujnosti njene ohranitve.

Druga pomembna področja

- **Eurobarometer:** Komisija je leta 2010 izvedla javnomnenjsko raziskavo Eurobarometer o biotski raznovrstnosti²⁹. Dve tretjini državljanov EU sta poznali besedno zvezo „biotska raznovrstnost“, vendar je le 38 % poznalo tudi njen pomen, medtem ko osem od desetih anketirancev ni nikoli slišalo za omrežje Natura 2000.
- **Kampanja EU o biotski raznovrstnosti:** januarja 2010 se je začela obsežna kampanja³⁰ za pridobitev javne podpore ukrepom za zaustavitev izgube biotske raznovrstnosti.
- **Zeleni teden:** zeleni teden 2010 je bil v celoti posvečen biotski raznovrstnosti, da bi zainteresirane strani dodatno opozorili nanjo in jih vključili v dejavnosti na tem področju.

F. SPREMLJANJE

Poleg zgoraj poudarjenih glavnih novosti (referenčno poročilo EU o biotski raznovrstnosti, BISE) so se okrepila tudi prizadevanja na področju raziskav in spremljanja z namenom odpraviti ključne vrzeli v znanju in poiskati do zdaj neznane parametre o stanju biotske raznovrstnosti.

Druga pomembna področja

- **Analiza vrzeli v znanju:** Evropska agencija za okolje namerava objaviti takšno analizo, zlasti kar zadeva kazalnike za ekosisteme in ekosistemske storitve.
- **Biosoil:** leta 2009 je EU dokončala predstavitveni projekt Biosoil za spremljanje biotske raznovrstnosti gozdnih tal, ki je bil sofinanciran na podlagi uredbe Forest Focus³¹.
- **Pregledovalnik Natura 2000:** ES je leta 2010 lansirala interaktivno orodje, ki ljudem omogoča določitev območij Natura 2000 in dostop do s tem povezanih informacij, tj. pregledovalnik Natura 2000.
- **Globalno spremljanje okolja in varnosti (*Global Monitoring for Environment and Security – GMES*):** pobuda, katere uvodno izvajanje se bo začelo leta 2011, bo zagotovila podatke v zvezi z opazovanjem zemlje in izpeljane informacijske proizvode za podporo spremljanju morskega in kopenskega okolja.

²⁹ Flash Eurobarometer, serija št. 290, http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_290_en.pdf.

³⁰ [Http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/campaign/index.htm](http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/campaign/index.htm).

³¹ Uredba (ES) št. 2152/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o spremljanju gozdov in medsebojnih okoljskih vplivih v Skupnosti (Forest Focus).

SKLEPNE UGOTOVITVE

Kljub pomembnemu napredku pri izvajanju akcijskega načrta za biotsko raznovrstnost ni bil dosežen splošni cilj zaustavitve izgube biotske raznovrstnosti v EU do konca leta 2010, prav tako ni bil izpolnjen svetovni cilj.

V zadnjih dveh letih je bil dosežen pomemben, vendar še vedno nezadosten napredek na področju:

- nadaljnje izbire in učinkovitejše zaščite območij Natura 2000;
- izboljšanja baze znanja;
- določanja nadaljnjih povezav med biotsko raznovrstnostjo in podnebnimi spremembami ter poudarjanja dodatnih koristi kot posledic celostnih pristopov.

Ugotovitve iz tega poročila potrjujejo tudi pomanjkljivosti, ugotovljene v sporočilu Komisije o možnostih za politiko po letu 2010³². Več napredka je treba doseči na področju:

- vključevanja vidikov biotske raznovrstnosti v druge sektorske politike;
- zagotovitve potrebnih finančnih sredstev;
- odpravljanja obstoječih pomanjkljivosti politike.

Komisija pripravlja okvir za prihodnjo politiko EU glede biotske raznovrstnosti. Ugotovitve iz te ocene akcijskega načrta za biotsko raznovrstnost za leto 2010 bodo k temu prizadevanju pomembno prispevale. Ukrepi in izvajanje so še naprej potrebni na več ravneh, in sicer na mednarodni ravni, ravni EU, nacionalni in regionalni ravni. Pristop, uporabljen v akcijskem načrtu za biotsko raznovrstnost EU, da bi bili za izvajanje odgovorni vsi sektorji in da bi se vzpostavila partnerstva z državami članicami, je še vedno v celoti ustrezen. Prav tako je jasno, da bo treba razmisliti o pomanjkljivostih dosedanjega izvajanja akcijskega načrta za biotsko raznovrstnost in o njegovi neuspešnosti v zvezi z doseganjem cilja biotske raznovrstnosti za leto 2010, da bi se zagotovila uspešna uresničitev cilja za leto 2020 na ravni EU in svetovni ravni.

³² COM(2010) 4.